

18880<sup>x</sup>  
Landsmåls- och Folkminnesarkivet  
Uppsala

Småland

Döderhults sn

18880

Nilsson, Alma, 1947.

20/847  
ULOH:s frägel. M. 22 Jordens  
fruktbarhet.

5 H. 40

1  
Smar på prägelita M & N  
Jordens fruktbarhet, växttiden.

Från Döderhults socken Småland.

Sagesman Otelia Johanson född i Dher 1875:  
berättar att hennes fader Erik Blisan f 1849  
arenderade ett toft vars enda jord bestod  
av mossar. Dessa voro mycket frostlända.  
För att skydda den blommande sägen,  
eller under järn-nätterna, brukade  
han skrapa loss den mossa = lats som  
fanns på de traxentier rågåkrarna be-  
lägga berg, samt tända eld på denna.  
Den mycket rökt som möret (mossan) ut-  
vecklade lade sig som en varm  
deimma över rågåkern, och liksom ut-  
stängde kalla (kylan). Det var en endast  
omvårdande person som skyddade sin råg

ULMA 18880. Alma Nilsson. 1947

SMÅL. DÖDERHULT

Frgl. M 22

på detta sätt utgår vad flera andra gamla sagesmän berättar var detta ett allmänt försvarande av dem vilkas ährar Laga sigårheten av berg.

Obs! Inom stora delar av Dults socken finnes sådana tarångar och morsar och långsträckt bergäsar liksom nästan parallellt. De här berga är icke så höga och bildar ofta en plats övert. Här lagras sig laven år efter år och bildar med tiden någon mylla vilken gör att elden endast pyr utan att flamma.

Detta mo(s)lar utträdde också både värme och rök utan fara för brand.

En annan 83 årig f.d. topare var sin barns barns sin far hjälplig med att bränna gemma al resbräte på ett berg emid en råfåker. Under en kall högsommarsvår, röken anses skyddad axa (axen) mot kalla (kylan). Denna

sagelman var född torparson i  
Döderhult 1865 och heter Örland  
Viktor Örlandsson.

Det tycks va de minsta rågåkarna  
som i Myddades på dessa ställen. På större  
områden råchte troligen g. råken och  
värmen till.

Obs! Mossarna voro ju lättare mot-  
tagliga för frosten, blår i dessa trakter  
kutar den största odlade arealen av moss-  
jord, och särskilt det stora flertalet av  
dagsverksstorp som jordom fanns här  
hade tillkänniet på sig vis ännu den fattige  
men unge och starke drängen fick jela  
bålfat upp sig en torp, han valde de  
nära mossar dessa voro ej så hård-  
arbetade som de steniga lundåkers-  
lyckorna, men voro mera utsatta  
för frostens härjningar. Om

annan säesman född 1865 säger  
 att dagarna den 10-11-och 18 augu-  
 sti — altså dagarna kring Clara  
 och Susanna ansågos ha halla  
 s. k. jernnätter. I vanliga fall  
 var tej rikken så stor för sären då,  
 men desto mera för potatiren, vilken  
 då stod i blomning och höll san-  
 lätt på att säma på (sätta knölar)  
 på särskilt de sensatta potatiren.

Frös hålarna bort då blev det  
ingent i jora, ty sedan hålen fälner  
 växte ej potatiren.

Den fattige torparen hade då egentlig  
 för sin arbete och dagsverken  
 måste ändå utföras i fortsättnings.

5

## Från Döderhult Småland

Härifrån berättas att man förr i väst-  
den trodde att om t. ex t vått eller  
andra kläder hängde eller låg ute  
om nätterna kring Midsonn-  
= sommar sol-itändet så frättes  
de sönder. Detta skulle bero <sup>från</sup> på  
mottaglighet från solen just då.

Att man kunde få en del övriga in-  
tellet att förminna just då, genom att  
läsa dem till grannens, läses  
i separat uppt. från Sörviks by i  
Döderhult.

ULMA 1880. Alma Nilsson. 1947  
SMÅL. DÖDERHULT  
Fgl. M 22